

Vad gör en Hembygdsförening ?

- En av våra riksorganisationer har nyligen hållit riksstämma.

Det är Riksförbundet för hembygdsvård. Vid stämman antogs ett "Handlingsprogram för svensk hembygdsrörelse". Det innehåller "uppgifter" för de tre nivåer på vilka föreningsrörelse bedrivs i vårt demokratiska samhälle. För oss i Gillet är det intressant att få läsa vad våra representanter vid stämman har för råd att ge och de följer här:

HEMBYGDSFÖRENINGARNA

Dessa utgör grunden för hela rörelsen. I den uträttas det viktigaste arbetet. Forskning och studier, insamling och dokumentation, gemenskapsaktiviteter och offentliga arrangemang. Det är viktigt att föreningarna genomför sådana aktiviteter som stärker rörelsens ställning utåt och som lockar människor att bli medlemmar.

Exempel:

- a) Studiecirkelar kring för bygden angelägna ämnen.
- b) Stads- och samhälls- eller sockenvandringar.
- c) Utställningar.
- d) Aktiviteter av typ "Levande hembygdspark".
- e) Samarbete med skolan i olika former, gärna på föreningens initiativ.
- f) Opinionsyttringar i för bygden brännbara frågor.

Föreningarna bör dessutom motarbeta den risk för isolering som finns i en rörelse med den inriktning som hembygdsrörelsen har. Det kan ske genom samarbete med övriga hembygdsföreningar i samma kommun, viktigt inte minst när det gäller påverkan av de kommunala organen. Det kan också ske genom

att föreningarna noga överväger vilket stöd de kan erhålla från de regionala förbunden och vilka lokala frågor som de bör söka driva på en högre nivå inom organisationen.

Föreningarna bör söka samarbete med kommunernas kulturnämnder och andra kommunala organ samt med de lokala organisationer vars mål och intresseområden anknyter till hembygdsföreningarna.

Samarbetsorganisationer inom kommuner - hembygds-kretsar eller hembygdsråd - kan vara en lämplig form för samarbete mellan föreningarna och kommunen, utgöra remissorgan, utge publikationer etc.

Gräv där du får -

Hembygdsarkeologen i nordiskt perspektiv.

Nordiska förbundet för hembygdsarbete, där jag är sekreterare och kassör har nyligen haft en minikonferens i Mariehamn, där man diskuterat vad rubriken antyder.

Villkoren för Hembygdsarkeologen/amatören är väldigt olika i de olika länderna. Vid vår konferens deltog represeentanter för Danmark, Finland, Norge och Sverige. Gemensamt för samtliga dessa länder är ett påpekande att den allt populärare "hembygdsarkeologin" innefattar väldigt mycket mer än att gräva sig ner

en bit och hitta sina rötter - eller andras.

Det krävs utbildning i kurser eller studiecirkclar och fältarbetet bedrivs minst lika ofta på ytan som en bit ner.

I Danmark har "yrkesfolket" visat stor förståelse för amatörers önskan att få vara med i arkeologiska projekt. Odense Stiftsmuseum har tillsatt en tjänsteman som enbart arbetar med kontakter mellan museet och amatörerna.

I Finland förefaller inte problemen heller vara stora: Det ordnas kurser och fältarbetsläger. Vid grävningar i Österbotten har svenska grupper fått vara med.

I Norge är det svårare, fornminneslagen är strängare än i de andra länderna. Dock bör det finnas vissa möjligheter, om efterfrågan uppstår. Ett brev från universitetet i Oslo tycks bädda för detta. Man förutsätter att det i första hand måste ordningsuppgifter för egna elever, för vilket man bör ha förståelse.

I Sverige tycks det inte finnas några svårigheter. Det har ordnats ett flertal läger i olika delar av landet. Närmast blir det arkeologidagar på Finsta den 23 juni - 4 juli. Intresserade bör vända sig till Stockholms läns hembygdsförbund 08- 422748.

Om Island vet vi inte så mycket. Det planeras en resa dit under 1937. Så småningom bör jag kunna presentera ett program.

Rune Engström

Glad Midsommar

MIDSOMMAR, helg som i Sverige numera omfattar midsommarafteon, midsommardagen och påföljande söndag under tiden 20-26 juni. Den var tidigare fixerad till den 24 juni. Formellt firas midsommardagen till åminnelse av Johannes Döparens födelse, men ursprungligen var den en ren sommarsolståndsfest. I Danmark, Norge och Finland har den firats med midsommareldar, och denna sed torde tidigare ha varit utbredd även i Sverige. Där har dock majstången, eller midsommarstången blivit helgens viktigaste symbol.

MAJSTÅNGEN

Redan av namnet majstång vill man ju gärna dra den slutsatsen att den skulle tillhöra maj månad och första majfirandet. Emellertid har ordet maj (grön kvist) och maja (att kläda med grönskande grenar och kvistar) en vidare betydelse, som gör att majstången inte enbart för sitt namns skull kan anses ursprungligen ha tillhört första majsederna.

I fråga om majstångernas olika typer och deras varierande utsmyckning vore mycket att säga. Den raka, långa spiran med kransar runt själva stången synes vara den äldsta.

Korsstången med en stor tvärstång för kransar och vanligen hela stången klädd med grönt är en yngre form, som tyvärr alltmer trängts undan de äldre eleganta spirorna. Den tunga flaggan, som blivit allt vanligare i korsstångens topp understryker ofta klumpigheten hos denna majstångstyp.

Majstången är - särskilt i Mellansverige en symbol för svensk sommar och naturromantik. Icke desto mindre är den i likhet med våra flesta festsedes en ganska sen import från Tyskland. Först kom den till de östsvenska städerna, sedan spreds den ut på landsbygden.

Midsommardans kring majstången i Leksand i Dalarna omkring år 1850.

Forts. nästa sida

Över hela vårt land är den seden gammal och välkänd att till midsommaren pryda bostad och gård med grönt och blommor. Unga björkar sattes vid förstubron i bland böjda samman som en äreport och prydda med kransar eller stjärnor av blommor. Infarten eller grinden till gården kunde få en liknande inramning. Inne i stugan sattes lökvastar eller blommor i spisen, som inte användes vid denna tid på året. Gröna grenar, buketter av blommor eller kransar kunde läggas på hyllor och skåp eller hängas upp i taket. Det var heller inte ovanligt, att man repade löv och strödde på stugans golv.

Sådan lövning eller majning var sedan gammalt vanlig också i kyrkorna. Ett sockenstämmoprotokoll från Kumla i Närke år 1766 berättar, att klockaren begärde att slippa löva om midsommardagen i kyrkan, eftersom det var ont om löv. Men församlingen svarade, att detta inte kunde beviljas, "efter det varit ett urminnes bruk".

Om man tänker sig att en resenär från ett främmande land utan några liknande seder alls skulle sett svenska hem på detta sätt prydda med löv och blommor om midsommaren och sett ungdomen vandra ute på midsommarnatten och knyta girlander och kransar lite varstans skulle säkert däri sett rituella seder, som avslöjade människors innerliga samhörighet med naturen, dess krafter och dess skönhet. Och han skulle inte heller haft så alldeles fel.

Tendensen att utnyttja det övernaturligas makt för sina egna intressen och behov var bland gamla tiders människor ständigt levande. Man kände sig naturligtvis också mycket mer beroende av det övernaturliga då än nu, sedan läkarvetenskap och naturvetenskap i allmänhet till stor del kommit att ingå i kulturarvet. Hur man även kunde utnyttja lövet från midsommarens majning till läkande bad har berättats av en gammal torparänka i Ångermanland, född 1847: "Min far var mästare till att göra lövbad. Det var många sjuka som kom till oss, och ville ha hjälp utav honom. Det var "midsommarlövet", dvs det löv man prydde med till midsommar, som skulle användas. Det var ju mest grönska i det. Det skulle strykas utav, och så kokade han det, och slog alltsammans i ett kar. Sedan satte han en stol i karet, och så fick den sjuke sätta sig där, så att "lagen" gick honom upp till halsen. Karet täcktes över, och så fick de sitta där, tills de blev så matta

matta, att de inte orkade tala. Då fick de gå upp, och så svepte han ett lakan omkring dem, och så fick de lägga sig. Då somnade de, och sov så gott, och sedan blev de kry".

Ur denna tro på kraften i midsommarnattens blomster och grönska har utvecklats sig en sed, som är känd över hela landet, seden att plocka och binda midsommarkrans midsommarkvast eller midsommarbukett. Såväl namnen som formen varierar givetvis. Vanligast är väl kransen, som bands över en björkvidja. Som regel skulle den innehålla nio sorters blommor. Ofta är de olika arterna noga angivna. De skulle plockas under midsommarnatten och den plockande skulle vara ensam och tigande. Ibland föreskrives det förstärkande draget, att blommorna skulle plockas på kyrkogården.

Ett särskilt slags midsommarkransar är de som den ogifta ungdomen plockade och sedan lade under huvudgården för att drömma om sin tillkommande. Det visar sedens utformning i ungdomens miljö, och kanske har seden att plocka midsommarkrans sitt ursprung här.

Källa: Årets fester och Bra Böckers lex.

Midsummerfesten

Detta är ju Gillets största officiella festarrangemang under året.

Då behövs många frivilliga insatser om det hela ska klaffa - och det ska det! Det är ju en hel del aktiviteter på gång med bl a lekar, då det behövs hjälpredor åt lekledaren, vid fiskdamn och tombolor behövs ett tiotal personer Kaffe, glass och varm korv-försäljning drar ett 10-15-tal personer. Vid entréer och bilparkering går det åt några stycken. Det behövs avlösare då vi ska ha folkdansuppvisningen t ex.

Totalt behövs det ungefär 30-40 frivilliga människor för att "ro midsommarfesten iland".

Vi som har åtagit oss (frivilligt) att förbereda och att försöka hålla i tåtarna kan ju inte klara festen själva, utan räknar med att många medlemmar ställer upp och hjälper oss!

TÅTHÅLLARE Arne o Karin 0753-371 16
Ellinor o Åke 0753-341 45 Hör av er!!

HÄNT SEN SIST

RAPPORTÖR:

● RAPPORT FRÅN RÄDDA-LIVET INSAMLINGEN...

**Rädda
Livet.**

Stöd
cancer-
forskningen.

RIKSKAMPANJEN TILL STÖD FÖR CANCERFORSKNINGEN VÅREN 1986.

- LÖRDAGEN DÅ HELA FRITIDS- OCH FÖRENINGSSVERIGE STÄLLDE UPP. -

Lördagen den 12 april kl 10.00 kom det ett gäng dräktklädda folkdansare in på Tumba Torg för att hjälpa Botkyrka Hembygdsförening att hjälpa - i denna kampanj. Alla hade försett sig med en låda på maten och så kunde försäljningen börja.

Inom loppet av 1½ timme var alla nålarna (500st) slutsålda. De gick åt som smör i solsken.

Ja, solsken var det också förresten denna något kyliga men vackra vårdag.

Nu när nålarna var slut och vi hade samlat in kr 11.032:90 återstod bara att avsluta med en folkdansuppvisning på torget, och tack vare Rose-Marie och hennes spelkompis Ingvar så gick det som en dans.

Eftersom nu alla var kaffesugna, så köpte vi bröd och åkte till Björkvändan 5 för att fika och prata en stund.

- TACK ALLA FÖR EN FIN DAG!

Ellinor

VALBORGSMÄSSOAFTON PÅ TRÄDGÅRDSTORP

Ett 30-tal modiga valborgsmässofirare hade sökt sig till Trädgårdstorp denna sköna afton. I år hade vi brasan på "kvarnkullen". Vi hade en fin brasa och några medlemmar ur VÅR-kören hjälpte oss att sjunga in vårens ankomst. När elden sakta började falna drog vi oss in på Logen.

Här hade vi en stunds trevlig samvaro, med kaffe och dopp därefter bjöds det upp till en stunds dans. Kvällen avslutades vid 22.30-tiden.

Ungdomsringens Dag

på Skansen

Lördagen den 24 maj 1986, mulet - regnet hängde så att säga i luften på morgonen. Dags att göra sig i ordning för Ungdomsringens dag på Skansen.

På vägen (med bil) in till stan började det stänka. Usch, puh, varför just idag och så vidare...! Parkeringsplats hittade jag på Narvavägen som tur var.

Regnet hade slutat nu och de första barnen från tisdags-gruppen hade redan kommit till den avtalade mötesplatsen vid Karlaplan. Så småningom hade alla från Gillet, dvs fredags-gruppen, tisdagsgruppen, instruktörerna samt barnens föräldrar hittat fram.

Kl 10.30 skedde avmarschen mot Skansen. Tåget var långt i år och Gillet gick i den främre halvan som nr 13 (lycktal?). När vi kommit fram bar det i väg mot Tingsvallen, inte långt från Bollnästorget, där alla grupper skulle inleda med "lekvall", dvs några sånglekar.

Oj, vilken ojäm plan vi fick dansa på. Tingsvallen sluttar ganska brant och på sina ställen stack det fram stenar. Lyckligtvis gick gick det bra att dansa eller rättare sagt vi klarade våra fötter och ben från skador i form av stukningar och vrickningar m m.

Egentligen borde vi sedan ha dragit iväg till Solliden, där högtidstalet hölls, men Ingrid Avelin och jag bestämde oss för att i stället dra iväg med tisdagsgruppen till Balderslunden, nära Högloftet, där Gillet skulle dansa uppvisning någon gång mellan kl 13.30-15.00 tillsammans med KFG. Trevligt att få vara tillsammans med min "moderförening".

Planen inspekterades och barnen och föräldrarna fick besked om återsamling kl. 13.15 vid Balderslunden. Några av oss

"vuxna" gillare passade på att äta och dricka av vår medhavda matsäck.

Fredags-gruppen hade tidigare fått sina direktiv av Björn och Inger Strandberg.

Vid 13-tiden började både fredags- och tisdags-gruppernas barn och ungdomar med i vissa fall föräldrar dyka upp. KFG och deras spelmän hade en aning besvärligt att bestämma platsen för uppvisningen, men efter en stunds letande hittade vi en lämplig plats. Gillets två grupper stannade kvar och väntade, medan KFG:s tre grupper genomförde sitt uppvisningsprogram. Vid 14.15-tiden var det så dags för oss att börja uppvisningen.

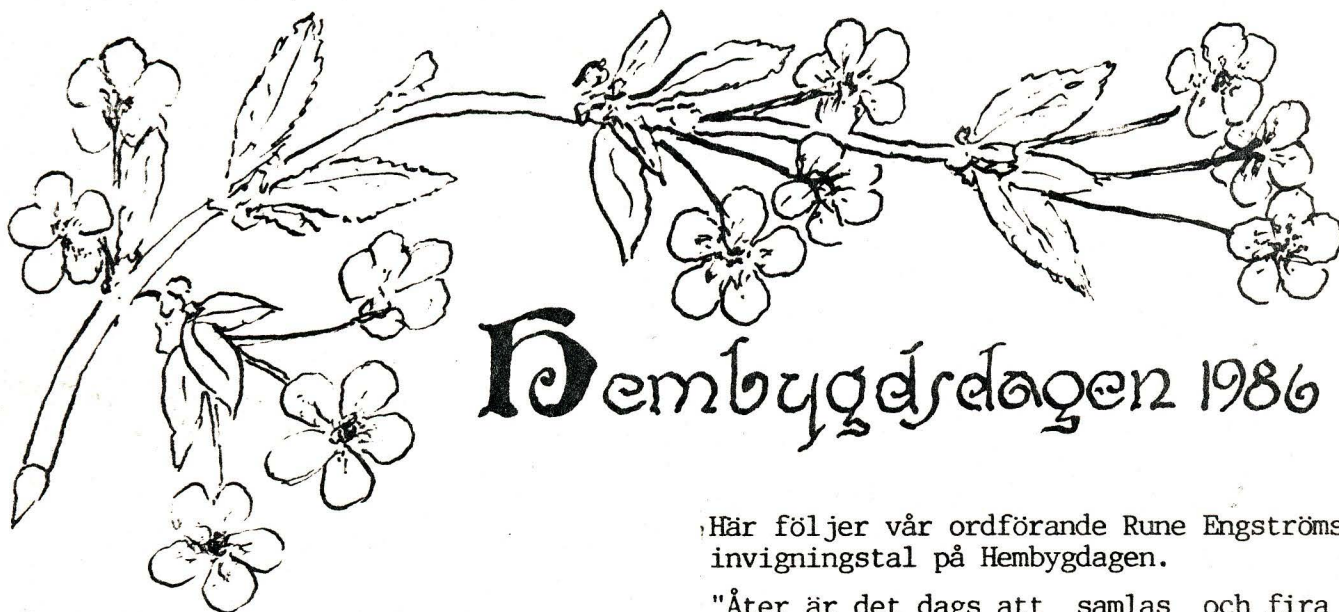
Allt gick bra, för båda grupperna. Strax före den gemensamma avslutande Ränningen kom en av våra småkillar fram till mig och viskade: "Du, jag är så trött". Jag svarade: "Försök att hålla ut, strax får du dansa och sedan är allt över". Han nickade och lovade att kämpa mot tröttheten. Även Ränningen gick bra och vi kunde alla andas ut, dvs både barn och ungdomar, föräldrar och andra släktingar samt vi instruktörer.

I detta sammanhang vill jag tacka alla barn och ungdomar för en fint genomförd uppvisning, spelmännen som vid detta viktiga tillfälle ställde upp med så många, liksom även föräldrarna som stöttar oss så fint. För oss instruktörer känns det skönt med detta stöd.

Lagom till det var dags att åka hem, så började det regna! Vilken tur vi trots allt hade haft.

Sedan var det bara att försöka "ladda" upp för påföljande dags begivenheter - Hembygdsdagen på Trädgårdstorp.

Lars-Erik Hultman

Hembygdsgdagen 1986

Den 25 maj 1986 bjöd Gillet in till Hembygdsgdag på Trädgårdstorp. Vädret var fint och det kom en hel del folk för att delta i festligheterna. Men vi var inte så många som brukligt är denna dag. En orsak kan vara att det just den dagen fanns flera andra stora arrangemang i vår kommun som drog.

Många av våra medlemmar ställde upp för att visa vad som bevarats från flydda dagar. Musik och dans var stora inslag. De yngsta som i vår kombinerat sina dansövningar med att skaffa sig kunskap om de gamla föremålen i våra stugor, "utnämndes" nu till miniguider på Trädgårdstorp. De fortsätter sin utbildning i höst. En lång rad hantverkare - dit naturligtvis vår smed Alexis Blomberg hör - visade sina kunskaper i handslöjd och folklig konst. Kaffedrickning och lottköp roade många.

En nyhet var fåren från Grödinge, och baggen som passade på att byta till sommarkostym.

TACK ALLA!

RE

Här följer vår ordförande Rune Engströms invigningstal på Hembygdsgdagen.

"Åter är det dags att samlas och fira Hembygdsgdag här på Trädgårdstorp.

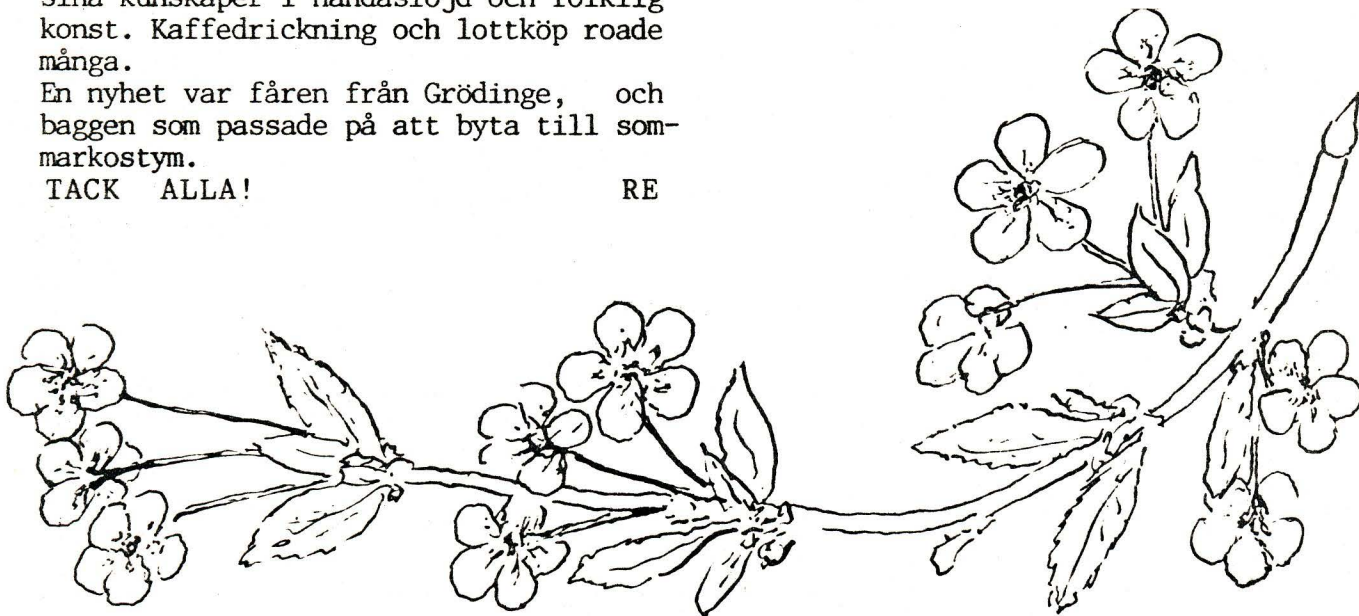
I ett TV-program härom kvällen - det handlade om pensionärer - sade någon att det är bra att ha något att leva av, men man måste också ha något att leva för.

Trädgårdstorp har skapats av människor som kände att de här hade något att leva för. De levde för sin hembygd - och det är viktigt. Här finns många, många timmars frivilligt arbete nedlagt och det fortgår, i andra former än under uppbyggnadstiden, men det handlar om att bevara åt framtiden minnen från gårdagen och dagen. I morgon är det historia.

Och när jag nu hälsar Er välkomna så gör jag det på vägnar av alla dem som arbetat och arbetar för Trädgårdstorp:

- Stig in till oss och ta för Er av vad som finns.

Och med dessa ord förklarar jag 1986 års Hembygdsgdag invigd!"

-Terränglöpningen-

● Lördagen den 31 maj anordnade Gillet Terränglöpningen för Distriktets föreningar och som ägde rum vid Brantbrinks idrottsplats i Tullinge.

Torsten Fahlén, Lasse Kärrström och Ingrid Avelin höll i trådarna för arrangementet.

Vädrets makter gynnade oss verkligen med både solsken och varmt i luften. Såväl tävlande som funktionärer tycktes trivas och stämningen var god. För att ge sekretariatet lite extra tid för uträkningar av lagtider m.m. anordnades en "Knattebana" för de yngre barnen, alla ivrigt påhejade av såväl föräldrar som lagkamrater och åskådare.

Dagen avslutades med prisutdelning för "knattarna". De övriga får vänta till Familjesöndagen i november.

Efter tävlingen samlades vi funktionärer till en stunds "eftersnack" över en kopp fika och med gott tilltugg som Lasse och Anna-Greta hade ombesörjt.

RESULTATLISTA - BOTKYRKA HBG

Klass 2 ca 3000m

6	Birger Sjöberg	12.44
---	----------------	-------

Klass 3

2	Lars Kärrström	12.12
5	Lars-Erik Hultman	13.00
6	Torsten Fahlén	13.07
7	Håkan Allinger	13.44

Klass 6 ca 1500m

1	Lizzie Allinger	7.13
2	Ingrid Avelin	7.35
4	Anna-Greta Kärrström	10.59

Klass 9 ca 1000m

1	Sara Lundqvist	4.46
3	Lotta Wallin	5.24
4	Anna Karlsson	6.09

Klass 10

1	Viktoria Wallin	3.59
2	Malin Larsson	4.37

LAGTIDER - TRE-KAMPEN

1	Fyrväpplingen lag 1	28.31
8	Botkyrka lag 1	32.31
11	Botkyrka lag 2	37.06

JUNIOR-KAMPEN

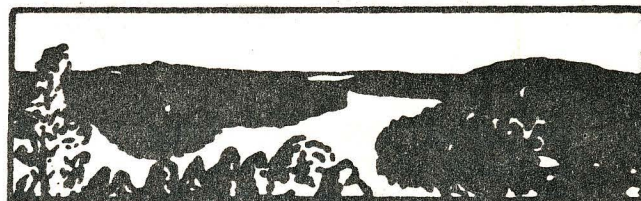
1	Botkyrka	13.22
---	----------	-------

LITE BLANDAT...

KORT INFORMATION FÖR AUGUSTI - SEPTEMBER

15 aug. Sista manusdag INFO-bladet nr 3
17 aug. Öppet-husdag på Trädgårdstorp mellan kl 13.00 - 16.00
27 aug. Träff för gammeldansare, Torpet mellan kl 19.30 - 22.00 ca.
Entré 20:-

2 sep. Start - tisdagsgruppen kl 18.00
4 sep. Start - seniorgruppen kl 20.00
5 sep. Start - juniorgruppen kl 18.00
7 sep. Start - spelmannslaget kl 14.30
11 sep. Kvartalsmöte (Återkommer till detta senare).

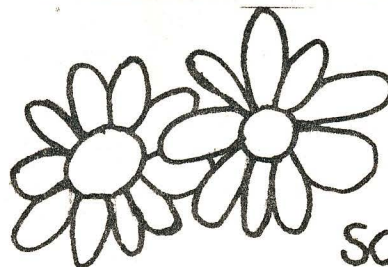
BOTVIDSBYGDEN

ORGAN FÖR BOTKYRKA HEMBYGDSGILLE

Ansvarig utgivare: Rune Engström
08-91 10 92
Redaktion: Georg Malmkvist 08-7781711
Malmgårdsbacken 2 146 00 Tullinge

Sista manusdag för BOTVIDSBYGDEN nr 3 är den 15 september 1986.

SISTA MANUSDAG FÖR INFO-bladet NR 3 är den 15 augusti 1986. Hör av dig: Arne Mattsson tfn 0753-371 16.

**HA EN
SKÖN
SOMMAR!**

Ett hjärtligt tack till alla som uppvaktade mej på min 50-årsdag.

Helge Karlsson
(Leg. kaffekokare)